

ЗАКОН

о штрајку

"Службени лист СРЈ", број 29 од 26. јуна 1996, "Службени гласник РС", бр. 101 од 21. новембра 2005 - др. закон, 103 од 30. октобра 2012 - УС

Члан 1.

Штрајк је прекид рада који запослени организују ради заштите својих професионалних и економских интереса по основу рада.

Запослени слободно одлучују о свом учешћу у штрајку.

Члан 2.

Штрајк се може организовати у предузећу или другом правном лицу, односно у њиховом делу или код физичког лица које обавља привредну или другу делатност или услугу (у даљем тексту: послодавац), или у грани и делатности, или као генерални штрајк.

Штрајк се може организовати и као штрајк упозорења.

Штрајк упозорења може трајати најдуже један сат.

Члан 3.

Одлуку о ступању у штрајк и штрајк упозорења код послодавца доноси орган синдиката одређен општим актом синдиката или већина запослених.

Одлуку о ступању у штрајк у грани и делатности доноси надлежни орган синдиката у републици чланици, односно Савезној Републици Југославији.

Одлуку о ступању у генерални штрајк доноси највиши орган синдиката у републици чланици, односно у Савезној Републици Југославији.

Члан 4.

Одлуком о ступању у штрајк утврђују се: захтеви запослених; време почетка штрајка; место окупљања учесника у штрајку ако се штрајк испољава окупљањем запослених и штрајкачки одбор који заступа интересе запослених и у њихово име води штрајк.

Члан 5.

Штрајкачки одбор је дужан да штрајк најави достављањем послодавцу одлуке о ступању у штрајк, најдоцније пет дана пре дана одређеног за почетак штрајка, односно двадесет четири часа пре почетка штрајка упозорења, ако овим законом није утврђен други рок.

Одлука о ступању у штрајк запослених у грани или делатности или у генерални штрајк доставља се надлежном органу одговарајућег удружења послодавца, оснивачу и надлежном државном органу.

Ако се штрајк испољава окупљањем запослених, место окупљања учесника у штрајку не може бити ван пословних – радних просторија, односно ван круга пословног простора запослених који ступају у штрајк.

Члан 6.

Штрајкачки одбор и представници органа којима је штрајк најављен дужни су да, од дана најаве штрајка и за време штрајка, покушају да споразумно реше настали спор.

На позив страна у спору, у преговоре о споразумном решењу насталог спора могу се укључити представници синдиката ако синдикат није организатор штрајка, одговарајућих удружења послодаваца ако штрајк није њима најављен и представници надлежних државних органа, односно органа локалне самоуправе.

Члан 7.

Штрајкачки одбор и запослени који учествују у штрајку дужни су да штрајк организују и воде на начин којим се не угрожава безбедност лица и имовине и здравље људи, онемогућава наношење непосредне материјалне штете и омогућава наставак рада по окончању штрајка.

Штрајкачки одбор и запослени који учествују у штрајку не могу спречавати послодавца да користи средства и располаже средствима којима обавља делатност.

Штрајкачки одбор и запослени који учествују у штрајку не смеју спречавати запослене који не учествују у штрајку да раде.

Члан 8.

Штрајк престаје споразумом страна у спору или одлуком синдиката, односно већине запослених о престанку штрајка.

За сваки нови штрајк учесници у штрајку дужни су да донесу нову одлуку о штрајку.

Члан 9.

У делатности од јавног интереса или у делатности чији би прекид рада због природе посла могао да угрози живот и здравље људи или да нанесе штету великих размера, право на штрајк запослених може се остварити ако се испуне и посебни услови утврђени овим законом.

Делатност од јавног интереса, у смислу овог закона, јесте делатност коју обавља послодавац у области: електропривреде, водопривреде, саобраћаја, информисања (радио и телевизија), ПТТ услуга, комуналних делатности, производње основних прехранбених производа, здравствене и ветеринарске заштите, просвете, друштвене бриге о деци и социјалне заштите.

Од јавног интереса, у смислу овог закона, јесу и делатности од посебно значаја за одбрану и безбедност Савезне Републике Југославије које утврди надлежни орган у складу са савезним законом, као и послови неопходни за извршавање међународних обавеза Савезне Републике Југославије.

Делатности чији би прекид рада по природи посла, у смислу овог закона, могао да угрози живот и здравље људи или да нанесе штету великих размера су: хемијска индустрија, индустрија челика и црна и обојена металургија.

Члан 10.

Запослени који обављају делатности из члана 9. овог закона могу почети штрајк ако се обезбеди минимум процеса рада који обезбеђује сигурност људи и имовине или је незаменљив услов живота и рада грађана или рада другог предузећа, односно правног или физичког лица које обавља привредну или другу делатност или услугу.

Минимум процеса рада, у смислу става 1. овог члана, за јавне службе и јавна предузећа утврђује оснивач, а за другог послодавца – директор, при чему се полази од природе делатности, степена угрожености живота и здравља људи и других околности значајних за остваривање потреба грађана, предузећа и других субјеката (годишње доба, туристичка сезона, школска година и др.).

При утврђивању минимума процеса рада у смислу става 2. овог члана, оснивач, односно директор обавезан је да узме у обзир мишљење, примедбе и предлоге синдиката.

Начин обезбеђивања минимума процеса рада, у смислу ст. 1. и 2. овог члана, утврђује се општим актом послодавца, у складу са колективним уговором.

Запослене који су дужни да раде за време штрајка ради обезбеђивања минимума процеса рада у смислу ст. 1. до 3. овог члана, по прибављеном мишљењу штрајкачког одбора, директор одређује најдоцније пет дана пре почетка штрајка.

Ако се најдоцније пет дана пре почетка штрајка не обезбеде услови из ст. 1. до 4. овог члана, надлежни државни орган, односно надлежни орган локалне самоуправе, до дана одређеног за почетак штрајка, утврдиће мере и начин за испуњење тих услова.

Члан 11.

У делатностима из члана 9. овог закона штрајк се најављује послодавцу, оснивачу, надлежном државном органу и надлежном органу локалне самоуправе најдоцније десет дана пре почетка штрајка, достављањем одлуке о ступању у штрајк и изјаве о начину обезбеђивања минимума процеса рада у складу са чланом 10. став 1. овог закона.

Члан 12.

У делатностима из члана 9. овог закона, штрајкачки одбор, послодавац и представници надлежног државног органа, односно органа локалне самоуправе, поред обавеза из члана 6. овог закона, обавезни су да у периоду од најаве штрајка до дана одређеног за почетак штрајка понуде предлог за решавање спора и да с тим предлогом упознају запослене који су најавили штрајк и јавност.

Члан 13.

Штрајкачки одбор дужан је да за време штрајка сарађује с послодавцем ради обезбеђења минимума процеса рада из члана 10. овог закона.

Запослени који обављају послове из члана 9. овог закона дужни су да за време штрајка извршавају налоге послодавца.

Члан 14.

Организовање штрајка, односно учешће у штрајку под условима утврђеним овим законом не представља повреду радне обавезе, не може бити основ за покретање поступка за утврђивање дисциплинске и материјалне одговорности запосленог и не може за последицу имати престанак радног односа запосленог.

Запослени који учествује у штрајку остварује основна права из радног односа, осим права на зараду, а права из социјалног осигурања – у складу с прописима о социјалном осигурању.

Организатори штрајка, односно учесници у штрајку који није организован у складу са овим законом неће уживати заштиту утврђену у ст. 1. и 2. овог члана.

Члан 15.

У току штрајка организованог под условима утврђеним овим законом послодавац не може запошљавати нова лица која би заменила учеснике у штрајку, осим ако су угрожени безбедност лица и имовине у смислу члана 7. став 1. овог закона, одржавање минимума процеса рада који обезбеђује сигурност имовине и лица, као и извршавање међународних обавеза у смислу чл. 9. и 10. овог закона.

Послодавац не сме да спречи запосленог да учествује у штрајку нити да употребљава мере принуде ради окончања штрајка, као ни да по основу неучествовања у штрајку предвиди повољнију зараду или друге повољније услове рада за запослене који не учествују у штрајку.

Члан 16.

Надлежни државни орган дужан је да предузме неопходне мере предвиђене законом ако оцени да би повредом одредаба члана 7. став 1. и чл. 9. и 10. овог закона могла да наступи непосредна опасност или изузетно тешке последице за живот и здравље људи или њихову безбедност и безбедност имовине или друге неотклоњиве штетне последице.

Члан 17.

Инспекцијски надзор над применом одредаба овог закона врши надлежни савезни орган.

У вршењу инспекцијског надзора над применом овог закона доноси се решење којим се налаже отклањање утврђених повреда овог закона ако штрајк није организован у складу са овим законом.

Члан 18.

* Професионалном припаднику Војске Југославије * престаје радни однос када се утврди да је организовао штрајк или учествовао у штрајку.

Члан штрајкачког одбора или учесник у штрајку који штрајк организује и води на начин којим се угрожава безбедност лица и имовине или здравље људи или који спречава запослене који не учествују у штрајку да раде, односно онемогућава наставак рада по окончању штрајка или спречава послодавца да користи средства и располаже средствима којима послодавац обавља делатност чини повреду радне дужности за коју се може изрећи мера престанка радног односа.

Запослени у делатностима из члана 9. овог закона који одбије да изврши налог послодавца издат ради обезбеђивања минимума процеса рада чини повреду радне дужности за коју се може изрећи мера престанка радног односа.

*Службени гласник РС, број 103/2012 (Одлука УС)

Члан 19.

Новчаном казном **од 800.000 до 1.000.000 динара*** казниће се за прекршај предузеће или друго правно лице:

1) ако не обезбеди минимум процеса рада утврђен општим актом у складу са колективним уговором или ако тај минимум процеса рада не пропише (члан 10. став 4);

2) ако у току штрајка организованог под условима утврђеним овим законом прими нова лица која би заменила учеснике у штрајку, осим ако овим законом није друкчије предвиђено (члан 15. став 1);

3) ако спречава запослене да учествују у штрајку или употреби мере принуде ради окончања штрајка или ако предвиди повољнију зараду или друге повољније услове рада за запослене који не учествују у штрајку (члан 15. став 2).

За радње из става 1. овог члана казниће се за прекршај и одговорно лице у предузећу или другом правном лицу новчаном казном **од 40.000 до 50.000 динара***.

Физичко лице које обавља привредну или другу делатност или услугу казниће се за прекршај из става 1. овог члана новчаном казном **од 400.000 до 500.000 динара***.

*Службени гласник РС, број 101/2005

Члан 20.

Новчаном казном **од 40.000 до 50.000 динара*** казниће се за прекршај:

1) члан штрајкачког одбора и запослени који спречавају запослене који не учествују у штрајку да раде (члан 7. став 3);

2) запослени који за време штрајка одбије да сарађује с послодавцем ради обезбеђивања минимума процеса рада у делатностима предвиђеним овим законом или одбије да извршава налоге послодавца (члан 10. став 1. и члан 13. став 2).

*Службени гласник РС, број 101/2005

Члан 21.

Колективни уговори и општи акти ускладиће се са одредбама овог закона у року од шест месеци од дана његовог ступања на снагу.

Члан 22.

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе Закон о штрајку („Службени лист СФРЈ”, бр. 23/91 и „Службени лист СРЈ”, бр. 42/92 и 37/93) и члан 13. Закона о изменама савезних закона којима су одређене новчане казне за привредне преступе и прекршаје („Службени лист СРЈ”, бр. 24/94 и 41/94).

Члан 23.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу СРЈ”.

